

Tampereen Työväen Teatterin 30-vuotisjuhla.

Juhlanäytäntönä Othello.

Viime lauantaina vietti Tamp. Työväen Teatteri 30-vuotisjuhlaansa. Ohjelma alkoi Työv. Teatterin orkesterin soitolla, jonka jälkeen laulajatar Marja Kuutti esitti yksinlaulua. Juhlaesityksen piti prof. Väinö Voionmaa.

Juhlanäytäntönä esitettiin William Shakespearen murhenäytelmä Othello.

Shakespeare on aina ollut ja tulee tietysti edelleenkin olemaan "kuolematon nimi", jonka runoutta uudelleen ja uudelleen tuodaan parrasvaloon.

Othello on mahtava näytelmä, ja ennenkaikkea osoitus siitä, mitä salakavala juonittelu saa aikaan. Näytelmä lieneekin tarkoitettu "puraisemaan" ennenkaikkea valtiollisia piirejä. Desdemona, Othellon, uskollisista uskollisin, vaimo, joka valheellisen juonittelun uhrina saa surmansa miehensä kädestä — arviolikolliseksi

tömään raivoon, jonka loppusoittona sitten halpamaisesti surmaa viattoman vaimonsa, niin viattoman, että tämä ei "koko maailmankaan hinnasta" olisi ollut uskonon miehensä.

Käsitettäköön Othello valtiollisena, tai aviollisena "vallanpitäjänä" ja "väkevämmänoikeuden" käyttäjänä, niin aina hänen tuomionsa on yhtä murskaava. Shakespeare on ratkaissut hänen kohtalonsa tikarilla, jonka tuohmyri itse pistää rintaansa. Ja katsojasta tuntuu, että tämä rangaistus ei suinkaan ole liian paljon.

Ei voi olla ihmettelemättä, että yleensä tehdään Othellosta jonkinlainen sankari, joka muka sortuu vain toisen pahuuden takia. Joka toisen käskystä surmaa viattoman, puolustautumaan kykenemättömän henkilön ei ole mikään sankari, vaan typerä jummuri.

Näytelmän "pahahenki" Jago-vänrik-

Othellon osa oli uskottu tietenkin Kaarlo Kydölle, joka tapansa mukaan oli tehnyt harrasta työtä osan muokkaamisessa, onnistuenkin luomaan verrattain uskottavan maurilaisen ylimyksen. Kytö lieneekin muuten Tampereella ainoa näyttelijä, joka pystyy tätä osaa esittämään.

Desdemona, Othellon puolisona, oli Vappu Elo riittävän kuuliainen ja lapsellisen nöyrä keskiaikaisen hengen mukainen aviovaimo.

Neiti Elo on viime aikoina osoittanut nopeata edistymistä, joka lienee osaksi johtunut siitäkin, että hän on kerta toisensa jälkeen "ollut tulella".

Muiden esiintyjien osat sallivat heidän yhdessä dekoratioiden kanssa vain muodostaa sopivan kehyksen sille taululle jota päähenkilöt esittivät.

Näytelmä otettiin katsomossa vastaan hartain mielin ja useat näyttelijöistä saivat kukkia. Yleisöä oli enemmän kuin "täysi huone". Kaikki varapaikatkin olivat käytetyt.

Tampereen Teatterin puolesta ojentettiin laakeriseppelä 30-vuotiaalle Työväen Teatterille. A. Y.

OTHELLO: KOHTAUS NELJÄNNESTÄ NÄYTÖKSESTÄ.

syytettynä — on kuva niistä onnettomista ihmisistä, jotka ovat joutuneet kärsimään ja päänsäkin menettämään häikäilemättömien konnien "ilmiantojen" perusteella. Siihen aikaan, kun Shakespeare näytelmiään runoili ei ollut mahdollista sanoa asioita suoraan, vallankaan hiukankaan valtiollisia piirejä hipovia, vaan oli kirjailijan sanottava sanottavansa "esimerkkien ja tunnustähtien kautta".

Samalla, kun Desdemona kuvaa viattomasti sorretuiksi joutuneita, on Othello erinomainen läpileikkaus vallanpitäjästä, joka ilman minkäänlaisia asiallisia syitä kallistaa korvansa matlamielisen valehtelijan kuiskutuksille ja toimii tämän viittausten mukaan.

Othellole riittää todistuskappaleeksi, vaimonsa uskottomuudesta liina, jonka valehtelija sanoo löytyneen erään luutnantin huoneesta ja jonka tämä kavala valehtelija itse on sinne vienyt. Tämä typerä itsevaltiainen — Othello — ei nosta sormeakaan ottaakseen asioista "asiallisesti" selvää. Kun kademielinen valehtelija kuiskaa hänelle: puolisisi on uskonon, uskoo hän sen ilman muuta ja yltyy miele-

ki on omalaatuisensa olemo sekim. Aivan käsittämättömistä syistä pursuu hänestä ainainen ylitsevuotava, ja kaikkiin lähelleen sattuneisiin ihmisiin suuntautuva myrkkyyvo. Eräässä tapauksessa hän "toimittaa päiviltä" miehen aineellisesti hyötyäkseen ja toisaalta pilkistaa tekojen vaikuttimena mustasukkaisuuskin esiin, mutta enimmäkseen hän on vain käärme, joka purasee ilman muuta.

Jagona esiintyi ensi-illassa teatterin johtaja Kosti Elo, joka tästä ihmispirusta teki niin todellisen ja uskottavan, että katsojassa heräsi vastustamaton halu viskata lasso hänen kaulaansa ja temmata hänet yleisön lynnähtäväksi. On valitettavaa, että tämä mestari näyttelijöiden joukossa esiintyy näyttämöllä vain niin harvoin. Ainoa seikka, josta Elo täytyy moittia on se, että hän puhuu niin auttamattoman hiljaa. Monet teatterin keskivaiheillakin istujat valittivat katkerana, etteivät kuulleet kuin muutaman sanan ja edessäpäin istujatkin valittivat vielä seuraavanakin päivänä päänsärkyä, joka johtui kuuloelimien ylenmääräisestä jännityksestä.

Kuisma ja Helinä

uutta kotimaista suurelokuva

KALLE KAARNAN

mestari-luomaa!

Lukekaa:

UUSI SUOMI: Siitä ansaitsevat kunniamaininnan niin ohjaaja, näyttelijät kuin valokuvaajatkin . . .

HELSINGIN SANOMAT: . . . on kotimaisen elokuvauksen alalla ilahduttava edistysaskel ja sellaisena nähtävä.

H:BLADET: Yleisö palkitsi elokuvan esityksen myrskyisin suosiosoituksin.

AJAN SANA: Erikoisesti on myös syytä huomauttaa elokuvan ääni-puolesta, mikä muutamia harvoja pikkuhäiriöitä lukuunottamatta, on parasta kansainvälistä tasoa, niin puhtaasti kotimaista (LAHYNFILMI) kuin se onkin. Aihe on kiitollinen ja joustavasti käsitelty . . . kohtaukset ovat detaljirikkaita ja luontevia, kuva-asetelmat ja niiden teknillinen suoritus korkeata tasoa . . .”

„Kuisma ja Helinä.“

Capitolissa ja Gloriassa esitetään tällä viikolla Sarastus Oy:n valmistamaa, Kalle Kaarnan ohjaamaa Larin Kyöstin balladin filmisovitelmää »Kuisma ja Helinä».

Maalajstaloon saapuu kasakkajoukko, jonka päällikkö, kuuluisa naissankari Kuisma ihastuu talon tyttäreeseen Helinään. Talon isäntärenki Isma rakastaa myöskin Helinää, mutta kasakka valloittaa lopulta tytön. Isma salaa vihansa, kunnes se äkkiä purkautuu hänen osallistuessaan kasakoiden lähtökekkereihin. Hän aikoo surmata Kuisman, mutta kasakat pidättävät hänet ja lyötynä hän jää paaluun sidottuna katselemaan ratsujoukon lähtöä. Kuisma kiihuhtaa Helinän rukouksista välittämättä joukkonsa jälkeen. Isman vapauttaa Mishka-niminen kasakka, jonka morsiamen Kuisma niinjään aikoinaan on viettänyt ja jonka sanoista aavistaa Kuisman surman. — Helinä, jota kylä pilkkaa »kasakan heilaksi», sairastuu ja on miltei mielipuolena koskeen syöksyttään hukkuu. Isma pelastaa hänet viime tingassa ja kuva päättyy sovintoon ja onneen.

Siinä on Larin Kyöstin kauniin balladin elokuvavitelmen pääasiallisin sisältö lyhyesti ja ikävästi selostettuna.

Ohjaaja on kiinteästi pysytellyt juonen puitteissa leventäen sitä vain keran Mishkan kertomuksen kuvaamiseksi ja värikkyyden lisäämiseksi. Tapaukset seuraavat toisiaan järjestelmällisesti, aluksi kenties hiukan liian hitaasti — tavallinen suomalaisen filmin vika. Tuntuu niinkuin ei ohjaaja uskaltaisi heti heittäytyä juonensa juoksutukseen. Alkukuvien koivut, kirkonkatto ja pilvet ovat erittäin kauniit ja etenkin tässä filmissä mainiosti valokuvatut, mutta — nopeammin asiaan! Jos mielenkiinto heti alussa hiukankin herpaantuu, on lievästä kylläntymystunnelmasta vaikea päästä.

Kalle Kaarna kuitenkin onnistui. Kasakkajoukon tulolaulu havahdutti kesähelteisestä, hauraasta oleilusta. Katsoja aavistaa nopeammin sykkivän elämän ja verenkäynnin. Ja niin ohjaaja jo saakin mukaansa. Vauhti ei tosin kiihdy niin nopeaksi kuin kenties kasakkajoukossa odottaisi, mutta se kasvaa ja kohoaa kiinteästi — se on balladimainen. Se maalaa ja kuvailee ja siinä on murhenäytelmän tuntu juhanuskeinullakin. Ohjaajaa saattaa onnitella tuloksesta. Sellainenkin kuva, johon yksityiskohtaan mainitakseni, kuin Helinä kangaspuiden takana, on suorastaan suurenmoinen. Siitä ansaitsevat kunniamaininnan niin ohjaaja, näyttelijät kuin valokuvaajatkin.

Näyttelijöistä on ensimmäisenä mainittava Hannes Närhi. Hänen Mishkansa on partaisen rehevä, juoppo ja lallattelijä, joka katkee tuskansa ja vihansa ulkonaisen olemuksensa leveään »soromnoohon». Mishka on luonteva, uskottava »kubaani». — Iris Knape-Jäderholm on tässä toisessa elokuvassaan yllätyksellisen onnistunut. Hän ei ole nukkemaisen kaunis, mutta hänen koko olemuksensa on viehättävä, kasvot ovat herkät ja ilmeikkäät ja hän eläytyy osaansa välittömyydellä ja vaatimattomuudella, joka miellyttää. Viimeaikaisista »löydöistä» hän on mielestäni ensimmäinen, vailla sitä »diivamaisuutta», joka useilla ensikertalaisilla tuntuu olevan ensiyö elokuvaaan tullessa. — Tauno Brännäs Kuismanä sopii ulkonaisesti osaansa hyvin. Hän laulaa kauniisti ja puhuu miellyttävästi, mutta mikään arojen naissankari hän ei ole. Hän on sentimentaalinen, kiltti poika, jonka raakuutta filmin lopussa ei jaksaa uskoa. — Kaarlo Kytö Ismana on jäyhä isäntärenki, liiankin jäyhä ja jäykkä, mutta kuitenkin Kuisman vastakohtaan korostuksena tunnustettava ja miellyttävä.

Valokuvaus on kautta linjan hyvä. Musiikkisäestys sopiva — laulamista, yksityisiä lauluja kenties hiukan liikaa.

»Kuisma ja Helinä» tuntuu ansioineen kasakkakappaleeltakin.

Tampereen Työväen Teatteri.

AARNE JAATINEN JAGONA.

Lauantaina esiintyi Aarne Jaatinen ensi kertaa „Othellossa” Jagona, mitä osaa hän vuorottelevasti tulee esittämään johtaja Elon kanssa. Aarne Jaatisen tulkinta lähti kokonaan eri pohjalta kuin Kosti Elon. Tämä Jago oli luontevammin ilkeä ihminen, mutta samalla arkipäiväisempi luomus, hänelle ei pahansuopaisuus johtunut mistään salaperäisestä alkuvoimasta vaan pienistä katkeruuksista ja omanvoitonpyynnistä. Sellaisenaan herra Jaatisen Jago oli kyllä tunnustusta ansaitseva näyttämötyö, esitys olisi voittanut paljon, jos näyttelijä olisi käyttänyt hiukan matalampaa ääntä. Eri kuvaelmien viimeiset, hyvin ponnekkaasti katsomoon heitetty säkeet hipoivat väärää teatraalisuutta.

Mielenkiintoista oli todeta, että sitä mukaa kuin Jago muuttui tavalliseksi, nokkelaksi ja raa'aksi konnaksi, sitä mukaa Othellon koruton, suoraviivainen luonne kasvoi. Hänestä tuli tällä kertaa näytelmän päähenkilö, niinkuin näytelmässä lienee ehkä alunperin tarkoitettukin. Kaarlo Kytö oli sitten ensi-illan syventynyt tehtävässään niin, että hänen Othellostaankin on nyt tullua jälleen kaunis todistus hänen nopeassa kehityksessään keinonsa hallitsevana, lahjakkaana näyttelijänä.

Yleisöä oli hyvin vähän, riippuen tietysti siitä, että hinnat vielä olivat suhteellisen korkeat. „Othello” esitetään seuraavan kerran ensi torstaina, jolloin on johtaja Elon lahjanäytäntö ja hän silloin esittää Jagoa.

S - K. K.

Viatonta iloittelua

Työväen Teatterissa.

„Espanjan kärpänen”, „Charleyn tati”, „Gyurkovicsin tyttäret” — vanhat taatut huvinäytelmät ovat taas päässeet kunniaan. Ja kaikesta päätäten ne yhäti hyvin puolustavatkin paikkansa ohjelmistossa — Tampereen Teatteri menestyi hyvin kahdella edellisellä, ja Työväen Teatteri seuraa edellisestä päättäen kunnialla perässä „Gyurkovicsin tyttärillä”.

Suoraan tunnustaakseni: minulla on tuskin koskaan Työväen Teatterissa ollut niin hauskaa kuin eilen. Herzegin Gyurkovicsien kommellukset olivat varmasti yhtä hauskoja kuin vuosia sitten, kun niitä ahmittiin Otavan 50-pennin romaaneista, vanhat viattomat kujeet ja mahdollomat tilanteet olivat yhtä koomillisia, ja se hiukan vanhanaikainen sävy, mikä romaanin näyttämösovituksessa monoloogeineen ja syrjänpuhumisineen itse asiassa vaan lisäsi viehätystä. Kahden ensimmäisen näytöksen nauramisesta rupesi jo kyllä kolmannessa väsymään, ja neljännessä oli tyytyväinen, ettei seitsemästä tyttärestä tarvinnut olla mukana kuin neljän näittämisenä, mutta kyllä varmasti iloa oli riittämiin. Ja varmasti tämä ilo oli välittömämpi kuin monessa kotimaisessa huvinäytelmässä, jota teatteri on esittänyt — ainakin pohjauduttiin paljon oikeampaan huumoriin.

„Gyurkovicsin tyttäret”.

Herzegin paljon Suomessakin näytellyn tilannekomiikassaan verrattoman huvinäytelmän „Gyurkovicsin tyttären” liittäminen Tampereen Työväen Teatterin ohjelmistoon nähtiin osuneen oikeaan. Sali täynnä yleisöä, jonka riemulla ei kahden ensimmäisen näytöksen ajan näyttänyt eikä kuulunut olevan rajoja. Esitys oli ohjattu alussa riemukkaan keveysseen sävyyn, mutta kahdessa viimeisessä näytöksessä vauhti laski. Naamiaisista palaavat herrat eivät enää olleet välittömiä unkarilaisia, joiden enemmän leikin kuin toden vuoksi täytyi touhuta erään serenaadin pitäjän kiinnisaamiseksi vaan raskaammin liikehteleviä suomalaisia. Neljäs näytös on jo kirjailijankin kannalta tarpeeton, sillä seitsenpäisen sisarusarjan keskimäinen, jonka naimisiinmenohalun vuoksi täytyi järjestää kolmen vanhemman sisaren avioliitot ensin, olisi voinut omatkin rakkausasiansa selvittää valmiiksi kolmannessa. Oli kuin koko neljäs näytös olisi rakennettu vain senvuoksi, että saataisiin tilaa puhevikaiselle tiedemiehelle, joka hyvätuulisena istui oudon tytön häissä vieraassa talossa ja vieraassa paikassa, koska oli sattunut vaihtamaan väärään junaan. Tämä kohtaushan on erinomaisen hauska, mutta pitkittää näytelmää.

Lyyli Eriksson hoiti mamma Gyurkovicsin tehtäviä, johtaen riehakkaa seitsikköään vanhanaikaisen siveellisyyden, nuhteettomuuden ja tekopyhyiden tiellä. Hänessä oli temperamenttia tarpeeksi viemään suuren asiansa voittoon — kaikki seitsemän kunnialliseen avioliittoon — mutta keveyttä ja hilpeyttä olisi saanut olla hiukan enemmän, erikoisesti sitä kaipasi toisen näytöksen pitkässä yksinpuhelussa. Tämä seikka paranee luultavasti seuraavissa esityksissä. Tyttäristä muodostui reipas ja itsetietoinen Mici — Vappu Elo — näytelmän keskipisteeksi, hauska tyttötyyppi, jossa olisi voinut olla vauhtia enemmän. Sisarusarjan vanhimmasta loi Oili Jaatinen erittäin miellyttävän kuvan, everstin kätkeminen vaatekaappiin muodostui

rva Jaatisen leppoisan mutta tartuttavan huumorin vuoksi yllättävän hauskaksi kohtaukseksi. Kahta muuta avioliittoon pääsevää sisarta esittivät Elna Hellman ja Greta Lindell, edellinen tehden Säristaan touhukkaan talousihmisen, jälkimmäinen Ellasta hiukan yksinkertaisen tyttönheilakan.

Miehistä pääosaa, Micin kosijaa hoiteli Matti Lehtelä, keveästi ja hyvätuulisesti. Toisten sisarten sulhasina oli Kaarlo Kytö miehekäs, jäyhäkö vanha eversti, Hugo Makkonen tyhmäkö, aina reppuja saava ylioppilaskokelas ja Aarne Jaatinen äkkiä kiikkiin joutuva naisten sankari. Einari Ketolan keltaisissa housuissa juoksenteleva husaari oli onnistunut koomillinen luonnekuva, samoin Jallu Vuolteen Semessey hauska ja omintakeinen tyyppi. Väinö Luutonen kankeana ja yksinkertaisena Janko-palvelijana asianmukainen.

Jussi Karin näyttämöasetus tehosti näytelmän historiallisuutta, mikä olikin paikallaan. Mamma Gyurkovicsin näittämishuolet kuuluvat jo viime vuosisadan tunnelmiin.

Yleisö oli, niinkuin mainitsimme, hyvin kiitollista.

S.-K. K.

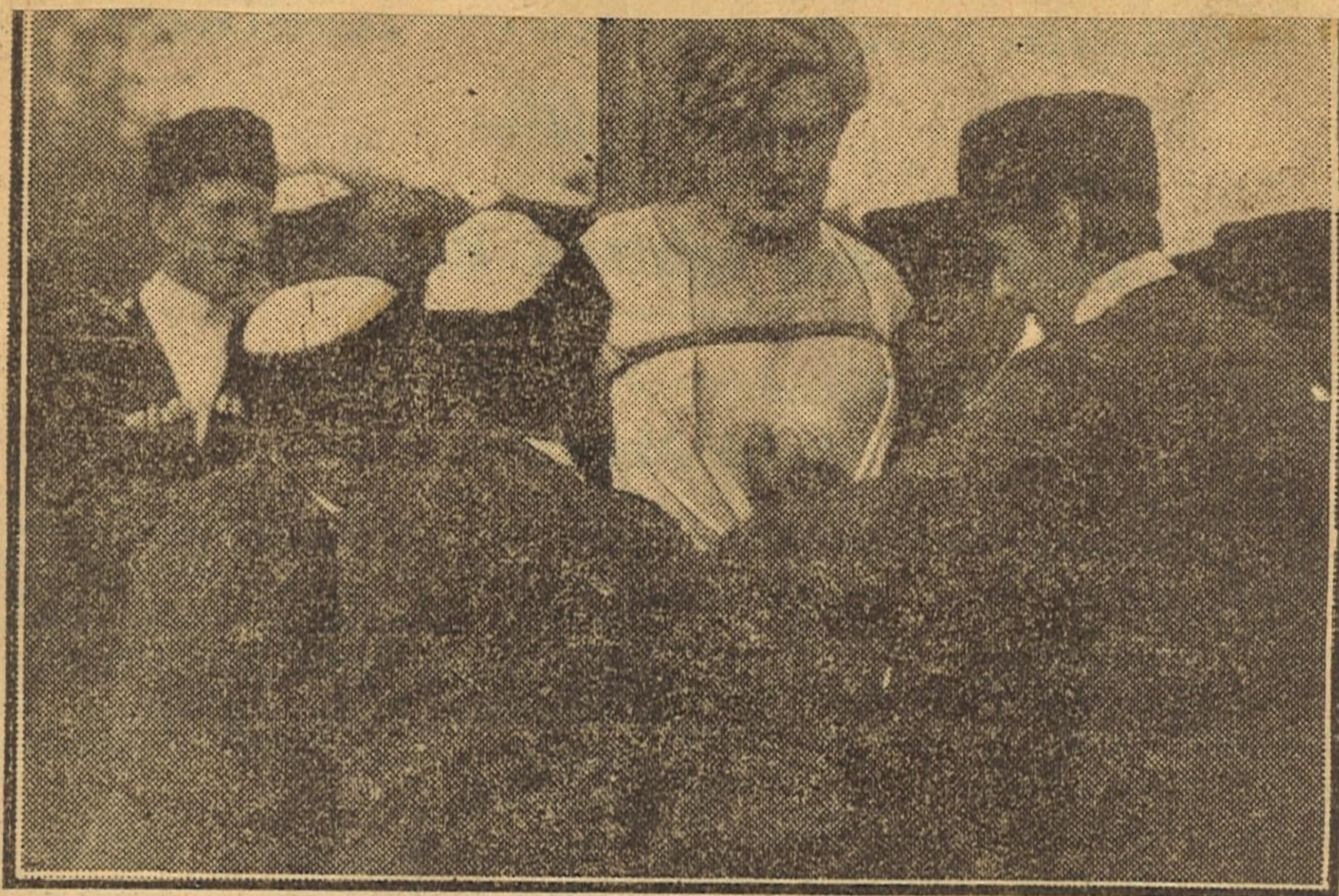
Työväen Teatterin esityksestä voisi kyllä olla paljonkin huomauttamista — itse asiassa ei mikään suoritus yksitellen otettuna ollut mallikelpoinen ja paikkapaikoin kyllä fuskattiinkin melko vahvasti. Mutta tämän kaiken antoi anteeksi se reipas huumori ja riehakkuus, mikä esityksessä tuntui — tietysti ennenkaikkea Kosti Elon ohjauksen ansiosta. Ainakin yhteisnäytteleminen oli moitteetonta, ja jos teksti rupesi liiaksi venymään, tartuttiin pian farssimaiseen tilanteeseen asian parantamiseksi.

Paremmalla puolella esiintyjistä olivat Lyyli Eriksson mammana, Oili Jaatinen, Vappu Elo ja tietenkin pikku Vappu Kanto — joka sai ansaitut applodit — tyttärinä, Kaarlo Kytö everstinä ja Väinö Luutonen palvelijana. — Jussi Karin näyttämöt ansainnevat myös maininnan.

Katsomo hyvin kiitollinen.

„Kuisma ja Helinä“.

Kotimaista runoutta kotimaisessa elokuvassa.

Eilen oli Capitolissa ja Gloriasa »Kuisman ja Helinän» ensiesitys. Tämän Larin Kyöstin vaikuttavan runoelman ovat sovittaneet elokuvaksi Katri Viita ja Kalle Kaarna, joka viimeksimainittu sen myös on ohjannut. Haluamatta pidemmälti ryhtyä arvostelemaan itse sovitustyötä tyydymme vain toteamaan, että siinä on jonkin verran — arvattavasti tehon lisäämiseksi — poikettu alkutekstistä: pylväskohtaus sikopahnakohtauksen sijasta, ja lopuksi pannaan Helinä petettyinä neitona syöksymään pauhaavaan koskeen ja pelastumaan Ismaän syliin, vaikka hän Larin Kyöstin runoelmassa mielipuolena äitinä hukuttautuu raihoon. Tällaisten muutosten tarpeellisuudesta voi olla eri mieltä. Ehkä koski välttämättömänä tunnuspiirteenä on saatava mahtumaan jokaiseen suomalaiseen elokuvaan. Tarjoaahan se erinomaisen kohteen taitavalle kameramiehelle.

Mitä taas ohjaukseen tulee, niin Kalle Kaarna ilmeisesti on pyrkinyt tuomaan esille meillä uusia ohjaajan näkemys- ja otteita — kehitys syksystä uuteen kevääseen, muuttavat sorsaparvet! — ja saanutkin kiitollisen aiheensa säilymään kauniina balladina, huolimatta henkilöiden lievästi sanoen epäonnistuneesta valinnasta. Ohjauksesta puheenollen sentään vielä jokin reunahuomautus: tuntui aiheettomalta panna Kuisma, jonka pitäisi olla hevosen selässä varmempi kuin omilla jaloillaan, jättämään hätähuudot kuullessaan hevosen ja juoksemaan pitkä taival mitä parasta ratsastustietä; oli turhaa etsiä liian atelierimäisiä ryhmäsovitelmia, kuten kasakat riiheen majoittuneina säännöllisesti lomistusten ahdettuna kuviona kankaan keskellä, samoin tytöt keinukohtauksessa; ja kasakkaratsastus, vaikkapa hyväkin, pyrki valtaamaan ehkä liian keskeisen aseman. Nämä pikkuseikat eivät kuitenkaan paina mitään monien hyvinkin ansiokaiden detaljien rinnalla, jollaisia ovat m.m. eukkojen supattelu pyykin-kuivauspaikalla Helinän kulkussa ohi, Helinää kivittävät pikkupojat, äänivaikutukseltaan tehokas siltaratsastus j.n.e.

Tuli jo sanotuksi, että henkilövalinta on vähemmän onnistunut. Iris Knape-Jäderholmin Helinä on aivan kiusallisen ilmeeton ja kankea. Larin Kyöstin kuvannut hänet riehukkaaksi karia-laisveriköksi, joka aina liehui kaikkialla vilkkaista vilkkaimpana, mutta nyt on Helinässä verta, sekin jähmeäköä, korkeintaan polkan pyörteissä. Ilme alusta melkein loppuun saakka sama, kaavamaisen muuttumaton, mutta ehkä sillä tahdotaan korostaa hänen pelokasta suhtautumistaan vaaralliseen kasakkahurmaajaan. Vasta kappaleen loppussa hän näyttää heränneen, ennättäpä saavuttaa kauniin tulkinnallisen voitonkin ja pelastaa osansa riippuessaan

epätoivoissaan Kuisman satulanupissa. — Tauno Brännäsillä on loistavat ulkonaiset edellytykset Kuismaksi, kuumaveriseksi kasakkapäälliköksi. Ja aiheen suvantopaikoissa hän gilbertmäisellä, arvoituksellisella hymytuijotuksellaan antaakin runon Kuismaa vastaavan kuvan. Äänikin hänellä on miehekäs ja kaunisointuinen. Mutta kohokohdissa olisi odottanut kuumempaa kiehadusta. Ja kasakkalaulun »hei» jäi sääliittävän ponnottomaksi, vienoksi arkiluksi, vaikka juuri siinä jos missä olisi ollut tilaisuus päästää arolaisen hurja sisäinen tuli purkautumaan. Kaarlo Kydön Isma on olemukseltaan uskottava, mutta varsinkin keskustelukohdissa hän ei ole kyennyt vapautumaan teatralisuudesta. Paras oli Hannes Närhin kasakka Misha. Jo »Jääkärin morsiamessa» nähtiin, että Hannes Närhillä on eittämättömiä näyttelijätaipumuksia. Nytkin hän saa Mishaansa runsaasti leppoisaa hyväntahtoisuutta ja koomillisuutta. Erikoisesti mainittakoon hänen suhteensa hevoseensa, joka on verrattomasti tuotu esiin.

»Kuisman ja Helinän» teknillinen suoritus on epäröimättä merkittävä uudaksi saavutukseksi elokuvatuotannollemme. Kuten aikaisemmin, nähdään tässäkin filminauhalle kiinnitettynä paljon luonnokauneutta ja yksityiskoh- tia kansanelämästämme, joiden valinnassa ohjaajan tositaitteellinen näkemys on ollut määrävänä. Ja äänivalokuvauksen edistymine on suorastaan hämmästyttävä ja osoittaa, että meillä tässä suhteessa on tasapäiset mahdollisuudet kilpailla ulkolaisten kanssa. Äänitoisto on selvää ja puhdasta, ja se, että ääni joskus kiihuhtaa sekunnin murto-osaa edelle suun liikkeistä, on toisarvoinen ja helposti korjattava seikka.

Kokonaisuudessaan »Kuisma ja Helinä», jonka on valmistanut Sarastus Oy., äänitoistosta huolehtinut Lahyn-Filmi, valokuvan ne J. Dietze ja Y. Nyberg sekä korvalle mieluisan sävelsovituksen laatinut Tapio Ilomäki, on kotimaisen elokuvauksen alalla ilhaduttava edistysaskel ja sellaisena nähtävä. Ne muutamat reunahuomautukset, joita yllä on tehty, eivät suinkaan tarkoita moitetta — kaukana siitä. Ne vain pyrkivät tuomaan esiin ne sorahdukset, joihin yleisön huomio kiintyy ja joiden poisjääminen olisi ollut filmille eduksi niiden lukuisain hyvinkin onnistuneiden otteiden lomassa, joita tämä usin kotimainen elokuva tarjoaa.

Bio Boy.

(Sosialidem.)

”Taidearvostelu.”

Kyllähän meillä on tapana se, että kun venäläinen taiteilija esiintyy, hänet haukutaan niin sanottujen taidearvostelijain taholta neljännenkymmenennen luokan diletantiksi. Mutta niihin arvosteluihin on jo niin totuttu, ettei niistä kukaan sen enempää ole välittänyt eikä kai viitsisi vastaisuudessaakaan välittää, elleivät herrat taidearvostelijat menisi toisinaan ihan ruokottomuksiin.

Kuvaava ”taidearvostelu” oli tässä viimeksi torstaisessa Uudessa Suomessa, jossa professori Heikki Klemetti on saanut pahan hermokohtauksen kuuluisan ja loistavan, joskin jo vanhentuneen venäläisen taiteilijan herra Smirnoffin loistavamenestyksisen konsertin johdosta.

H. K. kirjoittaa näin:

Hra Smirnoffin äänenkäyttöön nähden aistittomasta ja esityksellisesti tehonkaunisteesta laulusta ei nyt, enempää kuin ennen, ole monta sanaa sanottavana. Falsettifermaatit ja voimakas, huutava ääni eivät sinään riitä tyydyttämään vaativampaa kuulijaa, sitäkin vähemmän kun vielä monesti esityksen alkutekijät, kuten esim. rytmi Giordanon ”Caro mio ben” laulussa hutiloidaan (säestäjä yhtähyvin kuin laulaja). Rajoitumme siis

vain toteamaan hra Smirnoffin pauhaavan menestyksen saapuville tulleen runsaan, mutta kyllä vain pieneltä murto-osalta suomenkielisen yleisön arvostelemana.

Tämän kirjoittaja ei muista aikoihin kuulleensa Helsingin arvokkaimmilla podiumilla venäjänkieltä. Hyvin ymmärrettävistä syistä sitä ovat vältäneet venäläisetkin taiteilijat. Myönnetty asiahan on, että eräs tunnettu patsaskin tahtoo vaikuttaa sopimattomalta ympäristöönsä, yliopiston juhlasaliin. Kun siellä lisäksi jokin hra Smirnoff katsoo asiakseen, hienotunteisuusyistä juuri välittämättä, ruveta tunteilemaan romanssia, mainitulla kielellä, sopii kysyä: aikooko Suomen Konserttitoimisto Oy. kohdakkoin kulettaa Helsingin Yliopiston juhlasaliin myös ”Donin kasakat”? Todennäköisesti. Epäilemättä se saisi sen tehdä, ja hra Smirnoffin kokeesta päättäen menestys tulisi olemaan loistava, ”byiis!” huudoin. Ehkäpä konserttitoimisto suvaitsee koettaa?

Ylläoleva kuvaa hyvin eräiden piirien sairaaloista mentaliteettia kaikessa mikä on venäläistä. Lukijat voivat äkätä, etteivät taidearvostelijat mitään jumalia ole, vaikka monikin niin luulee. Ja sitä paitsi tulokoon samoin tein sanotuksi, ettei niin sanottuja musiikin arvosteluja tarvitse yleensääkään Suomessa ottaa niinkään vakavasti, sillä suuri taiteilija, jolla laulussaan on sielu mukana, leimataan tavallisesti meikäläisestä sihidistä katsotuna, imehäksi, liian melankoliseksi j.n.e., kun sen sijaan joku rutikuiva, sieluton ja puolikuntoinen saksalainen nostetaan taiteen utupilviin asti.

Mutta se on nyt asia erikseen. Mutta kun professorin nimeä käyttävä mies sotkee Aleksanterin patsaat ja kuuluisan taiteilijan konsertin toisiinsa, on se suomalaisiin oloihin nähden liian paksua.

A. V. R.